

A MAGUNK CSENDESSÉGÉBEN...

„A civil szervezetek jelen vannak a településeken..., de igazán jelentős konkurenciát soha nem jelentettek a közművelődési intézményrendszer számára.” Olvasható Furulyás Katalin most megjelent tanulmányában.

El kellene gondolkodnunk végre..., még mindig konkurenciáról beszélünk? Már a dualizmus korában egymást kiegészítő funkcióként definiálták ezen szervezeti formákat. Miért is téma még 2013-ban szakmai konferenciákon, folyosói beszélgetéseken ez az ügy? Még nem telt el elég idő ahhoz, hogy felnőjünk? Mi végre vagyunk a világon? ...hogyan konkurenciái legyünk egymásnak? Kinek? Milyen célból? ... és kinek van erre ideje?

Néha napján vissza kellene egy kicsit tekintenünk és végig gondolni az alapoktól, mert a felelősségünk mindenképpen közös és nem konkurens:

Az egyesületi élet a polgári társadalom megszerveződésének az egyik legfontosabb formája.

Az egyesületek megjelenése és elterjedése a polgári jellegű jogalkotással együtt indul meg, így Magyarországon a 19. század elején, a reformkorban bontakozott ki; bár, a társadalom különböző csoportjait egybefogó, formalizált szervezetek alakulására már a 18. században is vannak példák.

A magyar egyesületi élet kezdetét 1827-től jelölik meg az egyes szakirodalmak, ugyanis ebben az évben hozta létre Széchenyi a Pesti Casinót, amely néhány évvel később már Nemzeti Casinó néven működött – jótékonyági, gazdasági és városszépítő feladatokkal. Ezt követően a már 170 városban alakult egyesület, később mozgalommá fejlődött. 1867-től gomba módra nőttek ki az országban a különböző névre hallgató körök – olvasókör, népkör, kisháztartási egyesület, dalárda, lövészegylet... 1867 és 1878 között az egyesületek száma csaknem négyszereződött.

A dualizmus korabeli modernizációs folyamatban nagy hangsúlyt kapott a közművelődés ügye. Ennek intézményes keretét a korban alapvetően két, egymást kiegészítő típusba lehetett osztani. Az egyik típust az egész országban egységes rendszerben és módon működő intézmények hálózata, illetve egyes országos illetőségi körű művelődési intézmények csoportja alkotta. A másik típusba a különféle regionális, lokális, vagy éppenséggel szakmai jellegű intézmények tartoztak, amelyek működésük célját, jellegét, és illetékességi körét tekintve egymástól tájegységenként, helységenként eltérnek.

Az 1930-as évekre az egyesületek jelentősége társadalmi szinten is rendkívül megnövekedett. Ezekben az években ezzel párhuzamosan felerősödött az egyesületek jogi korlátozása, ellenőrzése, amelyet kiegészített az a törekvés, hogy központilag irányított és ellenőrzött szervezetekkel kísérelték meg ellátni a korábban alakult társadalmi intézmények szerepét. Az állam által kezdeményezett és támogatott szervezetek mellett mindenképpen meg kell említeni az egyházi kezdeményezéseket, szervezeteket. A legaktívabb katolikus szervezetek vidéken a fiatalságot megcélzó KALOT és a KALÁSZ voltak. Egyes becslések szerint a Katolikus Agrárifjúsági Legényegyletek Országos Testületének a korszak végére félmillió tagja volt. Sikeres kulturális akciókat, színpályázó köröket és sok helyen aktív egyeleti életet hoztak létre.

1923-ban 1700 településen 3500 egyesület és kör működött. Az 1932-ben felvett egyesületi statisztikai adatok szerint Magyarországon összesen 14365 egyesület működött 1.377.417 taggal. Ezen szervezetek 57%-a 1918 után alakult. A helyi, önálló egyesületek mellett nőtt az országos és a megyei hatókörű szervezetek száma.

1949-ben a BM.I.(603/5.IV.3) számú rendelettel, adminisztratív úton az egyesületeket megszüntették. Az egyesületek helyét és szerepét az újonnan alakuló Művelődési Otthonok igyekeztek átvenni.

Gondolkodjunk el ezen is, ...a magunk csendességében.